

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[102-103\] : De Ino & Palæmone](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VIII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 04 : De Ino, & Palaemone](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 05 : D'Inon & Palemon, autrement de Melicerte](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 04 : D'Inon, & Palæmon, autrement Melicerte](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VIII, 04 : De Ino, & Palæmone, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 03/02/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6023>

Copier

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 833-839

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses

- [Ino](#)
- [Palémon, Mélicerte](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

crediderim, quàm monstrum marinum fuisse, cum aqua omnium elementorum maxime sit ad varia monstrorum genera procreanda fertilis. Et quoniam facile cadit in sensu ignotatum admirationem imperita multitudo, idcirco quod raro apparet, vel diuinum quidpiam esse arbitratur, vel certe sine aliqua diuina & maxima causa non contingere. Id cum ita sit non fuit difficile persuadere mortalibus diuinum quidpiam esse Tritones, & Deos esse quorum in potestate essent nauigantes, ad quod credendum aliquando periculorum magnitudo impellebat (sunt enim timentium animi & in periculis existentium ad superstitionem perfaciles.) Et cum inter multos precantes alicui voti compos fieri contigisset, illius præconio postea Tritonum ut Deorum nomen fuit celebratum. Neque illud prætermiserim, quod apud Romanos super templo Saturni Triton quidam eximie magnitudinis fuit collocatus, qui buccinam inflabat quoties oriebatur ventus, caudamque intra terram occultabat. Per illum significare tradiderunt nonnulli res gestas ante Saturnum silentio fuisse inuolutas: at post imperium Saturni clarissima historiographorum voce fuisse celebratas: quamuis ego occultatam veram religionem ante Christum per hæc significatum crediderim: at post Christi aduentum clarissimo sanctorum apostolorum præconio omnibus gentibus veram, sanctam & saluberrimam legem omnibus Christo altissimo Dei filio credentibus celebratum iri. Nam alioquin insulsum esse videbatur, ut sapientes antiqui caudatos etiam Deos habuerint. At nunc de Palæmone dicamus.

De Ino, & Palæmone. CAP. IIII.

INo quoque cum Palæmone filio nauigantibus præesse fuit existimata ab antiquis, & inter Deorum marinorum numerum relata. Hæc Cadmi & Harmoniæ illius, cuius carmen nuptiale Musæ cecinerunt, filia fuit, ut ait Hesiodus:

Κάδμω δ' Ἀρμονία θυγάτηρ Χρυσῆς Ἀφροδίτης
 Ἰνὸς, καὶ Χαμῖλιν, καὶ Ἀΐαντιν καὶ Μελίπλεον,
 Αὐτιόλκω δ' ἡὺ γυνῆσθ' Ἀριστῶτος Πανδύχαϊρας.

*Harmonia hinc Veneris formosa filia Cadmo
 Inoq̃ue, Semelenq̃ue, & Aganem edidit, atque
 Autonoeen, quæ nupsit Aristæo inde comato.*

Fuit Ino postea Athamantis Thebanorum regis vxor, quæ, ut

dictum fuit, singulari odio Nephelæ filios, utpote noueræ, prosequeretur, totisque seminibus vnum de filiis Nephelæ Diis immolari oportere per aruspices significauit. Postea ob Iunonis odium in omnes Thebanos, quia Bacchus ibi natus esset, Athamas in furorem vertitur, Learchumque filium, quem ex Ino inter ceteros susceperat, obtruncat. Tum Ino arrepto Melicerta ob Athamantis timorem in proximum mare insiliit. Fuerunt qui dicant furorem immissum fuisse Ino, quod illius filie peperissent & educassent Dionysium. At Nymphodorus Syracusanus in libro Asiaticæ navigationis non ab Athamante, sed à furiata Ino situm esse scripsit in filios, quæ & Learchum & Melicertam trucidauit, ac postea desperatione capta in mare insilierit ob impatientiam doloris, ut ibi suffocaretur. At Dorian in libro de piscibus Learchum sagitta fuisse ab Athamante transfixum scribit, Melicertamque ab Ino iugulatum, post quæ rem se Ino in mare præcipitauit. Fuit autem alius Melicerta cognomento ob situitatem carminum, cum prius Simonides vocaretur, qui & artem memoriæ primus inuenit, & longa dupliciaque elementa, tertiumque sonum lytæ addidit, quem alij scripserunt 56. alij 62. Olympiade floruisse. Alij dixerunt Ino fugisse Athamantis impetum cum Melicerta filio, quia Learchum, quem Athamas interemerat, in cacabum bullientis aquæ coniecisset. At Polyzelus in rebus Rhodiis Athamantem impetum fecisse in filios Inus scripsit, quia per fraudes illius, cum fruges toruissent agricolæ, mortem innocentibus Nephelæ filius paratam fuisse intellexisset, rescisissetque immisam esse famem per fraudem Orchomeniis. Aufugit igitur per Geraniam Megarensis agri montem, seque de saxo Moluride dicto, ut ait Pausanias in Atticis, cum filio Melicerta, ut communior est sententia, in mare præcipitauit ut patet ex his lib. 4. Metamorph. apud Ouid.

*Inimæ aquoribus scopulus pars imma canatur
Fluctibus, & tellas defendit ab imbris undas.
Summa rigent, frontemq; in apertum porrigit aquor.
Occupat hunc (Vires insania fecerat) Iuo,
Seque super pantum multo tardata timore
Mittit, anuq; suum percussa recanduit unda.*

Alij fabulantur accidisse eo tempore ut Nereides chorum dicerent in eo loco, quare dixerunt se in honorem Melicertæ, ut
Sisypho

Sisypho gratificarentur, tripudiare. Non defuerunt tamen qui putarint eius corpus ad Sisyphum delatum ex Exhæcistia, quod fuerat portatum ab undis, & Isthmicos ludos tunc illi institutos. At Megareses Inus cadaver in maritimam oram agri sui à mari eiectionem fuisse inquit, & à Cleo Tautopolique Cleonis filiabus susceptum sepulture mandatum fuisse. Hæc Ino vocata fuit postea Leucothea, & Dea maris existimata, ut ait Homerus lib. 4. Odysf.

τὸν δὲ ἰδὼν καὶ με θυότρη καλίσφυρος ἰὸν
Λευκοθέη, ἥ πρὶν μὲν Ἰνώ βροτὸς αὐδ' ἦτορ,
νῦν δ' ἄλλοι ὅς πελάγῃσι θεῶν ἐξέμμορσι τιμῆς.

Prospicit hunc Ino formosissimam Cadmi

*Leucothea, antè fuit mortalis femina: sed nunc
Illam diuino nauta dignantur honore.*

Hæc Matuta deinde vocata fuit à Latinis, quia manè oriretur, ut ait Cic. in lib. Tuscul. disputationum in his: Ino Cadmi filia nonne Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris quæ quod aurora sit, ita patet ex Lucret. lib. 5.

*Tempore item certo roseam Matuta per oras
Ætheris auroram defert, & lumina pandit.*

Crepta fuit dici Leucothea in quodam vico non procul ab urbe Corone, & tunc in Deorum numerum relata, ut ait Pausan. Messeniæ. Fuit magna vis eius existimata in seruandis nauigantibus, & in mari placando, ut ait Orpheus in hymnis:

Λευκοθέη καλὴ καὶ μετὰ δὲ αἰμόνα στυγνῇ,
βιβλάτοισι, ὅτε πῆλ' ἔσται ἰὺς φέρεαι διόνυσος,
καὶ ὅτε διὰ πόντοιο βυθὺς ἔσται μεδ' ἔνυσσε,
κύμασι τριπυμνῶν, ἐνυτ' ἴν' οἷα φέρεαι μαγίστη.
ὅς σ' αἰ γὰρ νῦν πελάγῃσι θεῶν ἐξέμμορσι τιμῆς.

*Admoco Leucotheam, Dea qua Venerabilis atque
Multa potens; Bacchum puerum qua nutrit olim;
Audi diua mari, qua nautas, qua regis undas,
Fluctibus & gaudet seruatrix alma virorum:
Ut tibi collibuit, sulcant tua alta carina.*

Impetratum est autem Veneris precibus à Neptuno ut Dea maris fieret Ino, sicuti scriptum reliquit Ouidius libro quarto Metamorphi.

*At Venus immerita neptis miserata labores,
Sæc patrue blandita suo est: O numen aquarum,*

*Proxima cui calo celsus Neptune potestas,
Magna quidem posco: sed tu miserere meorum
Iactari quos cernis in Ionio immenso,
Et Divi adde tuis aliqua mihi gratia Ponto est.
Annuit oranti Neptune, & abstulit illi
Quod mortale fuit, maiestatemque verendam
Imposuit, nom enque simul, faciemque novavit;
Leucotheaque Deum cum matre Palamona dixit.*

Scripsit in Atticis Paul. Melicertam à delphine exceptam fuisse cum cecidisset è saxo Moluride, & in Corinthiorum Isthmum expositum mutato nomine Palamona fuisse appellatum, atque inter ceteros honores Moluridem petram illi fuisse consecratam, & Isthmicos ludos illi à Sisypho Æoli filio fuisse institutos, qui tunc imperabat Corinthiis, cum esset Melicerta fratris filius: atque primum pinu, deinde apio sicco victores ibi coronati sunt. Musæus in eo libro quem scripsit de Isthmüs, duo certaminum genera celebrari solita in Isthmo scripsit, alterum in honorem Neptuni, alterum in Melicertæ. quod etiam in honorem Neptuni Isthmia celebrarentur, videtur auctari in his Apollonius libro tertio:

*ὅς τ' Ἰσθμίωνες ἰδὼν ἱερὰ ἄγωνα
ἀρμασιν ἱμῖν βαίει.*

*Qualis adit ludos Isthmi Neptuneus & alterum
Conscendit currum.*

Habitus est postea ipse etiam Palæmon Deus marinus, ut ait Orpheus in hymnis:

*σώτῃρ εἶς ἡ ἀκχεροῖς διαιτῶν τελευκῆς,
κικλήσκῃς εἰς παλῆμον ἢ τ' οὐίροις τελευκῆς,
ὅς ναιε πάντα βουὸς βαρυκύματα ἄγρονε,
ἰλθὲν θύμαίεντα, εἰς γήθοντα πρὸς ὠπὸρ,
καὶ εἰς ἡμῶν τε καὶ τῶν χείρας, καὶ κατὰ πότον.
παντοπλάσιος γὰρ αἰεταὺς ἰν χιμῶνι ἀπαργῆς
φαιτόμενος σωτὴρ, μέγας διαιτῶν ἀναφάισι
βυόμβος μέγας χαλῆ πῶν κατὰ πάντας αἰῶνας.*

*Te voco qui fluitus habitas Pontumque, Palamon,
Cum Baccho merrite, Veni ad tua sacra benignus,
Et lata facie pelagi de fluitibus alii:
Culcoreque tuas in terras protege, & undæ.
Pentim agn' hycem em ratibus depollere suescit,*

Hic

*His quibus apparet, miseris mortalibus unum
Namque fauces, tumidiq; refrangas aquorū iras.*

Sic etiam Euripides in Iphigenia in Tauris custodem & sena-
torem nauium Palæmonem vocauit:

ὦ παντίας παῖ Λευκοθέας, νῶν φύλαξ,
δίκτυα παλαίμεν, ἰλίως ἡμῖν γυνῶ.

Filemarina Leucothea, custos bene

O nauium Palæmon, esto mi bonus.

Atque Lucianus Epigrammatum poeta fuisse consuetudinem
scribit in hisce carminibus, ut Diis marinis, per quos salutem &
incolumitatem nauis fuissent assecuti ē maris perturbatio-
ne, vota soluerent:

Ἰνὸν καὶ Νηρῶν καὶ τῶν καὶ Μελικέρτῃ,

καὶ θυτῶν Κρανίδῃ καὶ Παμύρῃσι θεοῖς,

σώθῃτε ἐκ πλάγης Λυκίμιοι ὧν κίπρωσι

τὰς τρίχας ἐκ κεφαλῆς. ἄλλο γὰρ ἔδιν ἔχω.

Inoq;ue, Glaucoq;ue, & Nereo, dein Melicerta,

Et Samothracum Diū, aquoreoq;ue Ioni,

Sernatū dicat ē pelagi Lucillus vndis

Hæc crimes, aliud namque habet ille nihil.

Hic non vehabatur in curru, sed natandi peritissimus habeba-
tur, ut ait Ouidius in epistola Leandri:

Et iuuenem possum superare Palæmona nando,

Miraq;ue quem subito reddidit herba Deum.

Vocatus fuit Palæmon etiam Portunus, quem clauem dextra
gestantem sinxerunt, quoniam portus ab hostibus tueretur.
Huic infans mactari consuevit, atque in Tenedo præcipue
diuinis honoribus colebatur. Sepultus fuit hic nauigantium
Deus in Isthmo, ut ait Pausanias in Atticis: at Ino in ora mari-
tima agri Megarensum à Clefo & Tauropoli Clefoni filia-
bus & Lelegis neptibus, ut dictum fuit. Hæc sunt ea quæ de
Ino & Palæmone memoriæ prodita fuerunt ab antiquis, ē
quib. veritas est exprimenda. Quod Ino fuerit Cadmi & Har-
monix filia, & Athamantis vxor, non dissentit ab historia: &
quod a patre fuerit filius saxo illisus, & quod Ino timore vel fu-
rore concita in mare se cum filio præcipitauit. Quod verò ipsa
& puer Melicerta fuerint in Deos cōueti, nihil hoc habet cum
veritate commune.

¶ At quid per hæc significare voluerunt antiqui? Dictum

fuit superius tantam fuisse nonnullorum antiquorum principum ambitionem, ut aras, & sacerdotes, & ceremonias nonnullis suorum maiorum tanquam Diis immortalibus instituerint. Sic Isthmia Sisyphus, quæ prius in honorem Neptuni celebrabantur, in honorem sui propinqui conuertit, quare dictus est Neptunus his aquarum imperium impertisse, atque inde Diij marini crediti sunt. Nam apud Romanos etiam pro Græcorum consuetudine funebres ludi instituti sunt, qui & ipsos suos principes inter Deos fuisse relatos demum fabulatur. Nam sicut omnium propè principum nostræ ætatis paucis exceptis animum auaritia, vitiorum omnium sordidissimum, ita ambitio antiquorum mentes occupauerat. Leucothea, quæ Manuta dicta est à Latinis, aurora est: Palæmon siue Portunus vis est tempestatis; nam *πάλαι* agitare significat, unde Palæmon vocatus est. Manute filius dictus fuit, quia venti plerumque ab aurore spirare incipiunt: & quia tunc in mare incumbunt, dicuntur se in mare precipitasse, velut rationi magis conuenit, quia certissima est nuntia ventorum ac tempestatum, tanquam future serenitatis, aurora. Hi crediti sunt Diij nauigantium, quia venti nauigantibus verè præliant, qui si benigni aspirarint, felix iter contingit nauibus, & idcirco ait Virgilius lib. 2. Georg.

Poraque seruari soluent in littore nauta,

Olauco Panopea, & Ino Melicerta.

Quare per hanc fabulam significarunt illos se ventorum leuitati credere, qui per mare nauigarent. quare non est de diuina clementia conquerendum si quid aduersi acciderit, sed de nostra leuitate & imprudentia. qui cum in tuto simus, sponte tamen & consultò in illa procutramus pericula. Ad placandas etiam perturbationes animorum hæc fabula accommodata est, & adhortandum ad beneficentiam & liberalitatem, quippe cum ita exagitata à Iunone Ino, quia Liberum patrem liberaliter educasset, in tantum felicitatis postea euaserit. Nam et si viri boni aliquandiu pro benefactis opprimuntur, & patiuntur domesticas calamitates, tamen nemo vir bonus diu potest esse infelix. nam quæ tanta potest esse calamitas, quod tantum infortunium, quod diuina clementia in maiorem felicitatem non possit conuvertere? confidendum igitur esse diuinæ bonitati sic antiqui tradiderunt, cum nemo iustus à Deo contem-

ptu

ptus relinquatur, cumque tanta sit diuina clementia, ut spern
etiam superet mortalium iis adiuvandis qui inique miseras
patiuntur. Nunc de Glaucō dicamus.

De Glaucō. CAP. V.

GLAUCVS, & qui ipse marinus Deus ex homine factus
est, non minus absurdum figmentum, suæque ἀπει-
ρίας causam consecutus fuit. Hunc Anthedonis hominis cu-
iusdam Boeoti filium fuisse scriptum reliquit Strabo libro no-
no, cum tamen illum Polybi Mercurij filij & Euboeæ filium fuisse scribat Theophrastus lib. 4. eorum quæ in sicco degunt, &
Promathidas Heracleota Phorbi & Panopeæ nymphæ filium
putauit, ac patria Anthedonium, cum Anthedon eximia ciui-
tas fuerit Boeotiae. Alij dicunt fuisse Nopeum Glauci patrem,
quem dicentem de seipso introduxit Thelytus Methymnaeus
ita in Bacchiæis carminibus:

Αὐτὸς δὲ τοῦ τῆς ἰσθμῆος ἀπὸ τοῦ ἑλίου βαλόμενος,
ἐν τῇ εὐφροῇ. ἔχοντι εὐφροῇ ποταμῶν
Ἰσθμῶν γένος αὐτοῦ πατὴρ δὲ καὶ γένετο Νόπειος.

Urbis est Anthedon spumoso proxima ponto,

Euboeæ obiecta ferè Euripiæque fluentis.

Est genus inde meum, Nopeus pater ipse vocatur.

Hic dicitur Ariadnam ex insula Dia rapuisse, qui postea à Bac-
cho fuit viteo vinculo ligatus, sed deinde dimissus. Hic quo-
niam natator esset peritus, Pontius fuit appellatus. Epicus verò
Euanthes Neptuni & Nædis filium illum fuisse scripsit in quo-
dam hymno. Fabulantur hunc Symam Ielemis & Doridis fi-
liam raptam in Asiam deportasse: deinde amasse Hydriā Scyl-
li Scionei vrinatoris filiam. Alij dicunt hunc piscatorem fuisse
Anthedonium, ut est apud Ouid. lib. 10. Metamorph.

Ante tamen mortalia eram, sed scilicet altu

Deditus aquoribus, tantum exercebar in illis.

Nam modo ducebam ducentia retia pisces,

Nunc in mole sedens moderabar arundine liuum.

Quidam inquit hunc artificem fuisse Argonauis, eamque gu-
bernasse quo tempore Iason pugnavit cum Tyrrhenis, qui so-
lus euasit non vulneratus, ut scripsit Possis libro tertio Amazo-
nidis. Hunc alij habitasse in Delo scribunt, & cum Deabus Ne-
reidibus vaticinari solitum, Apollinemque artem vaticinandi à
Glaucō doctum fuisse, ut ait Nicander libro 1. Georgicorum.